

**ÜLERIIGILISE
TEHNOLOOGIAVALDKONNA AINETE
OLÜMPIAADI JUHEND
2022/2023**

14. aprillil 2023. aastal korraldab Tallinna Ülikooli (TLÜ) Loodus- ja terviseteaduste instituut üldhariduskoolide õpilastele üleriigilise tehnoloogiavaldkonna ainete olümpiaadi.

Olümpiaadi eesmärgid:

1. Toetada põhikooli õpilaste ainealaste teadmiste rakendamist praktilises tegevuses ning keskkonnateadliku ja loova mõtteviisi väärtustamist.
2. Suunata õpilasi teabe kogumisele, sobivatele materjalide ja nende töötlemisviiside valikutele, originaalsete vaatenurkade leidmisele.
3. Innustada õpilasi uusi ideid kavandama ja neid esitlema ning nägema tehnilisi ja loomingulisi lahendusi.
4. Arendada õpilastes oskust seostada esemete disainiprotsessis funktsionaalsust ja esteetilisust, kultuuritraditsiooni ja keskkonnateadlikkust.
5. Selgitada välja ja tunnustada tehnoloogiavaldkonna õppeainete võimekamaid ainetundjaid.
6. Võrrelda tehnoloogiavaldkonna ainetes õppetöö tulemusi vabariiklikul tasandil.

Olümpiaadil võistlevad põhikooli kolmanda kooliastme õpilased, soovitavalt 8.-9.klassi õpilased.

Olümpiaad toimub kahes voorus:

- Piirkondlikud voorud **17. märtsil** 2023 (korraldab maakond/linn);
- Vabariiklik voor **14. aprillil** 2023 (korraldab TLÜ).

Koolist piirkondlikule voorule saadetavate õpilaste arvu jms määrab piirkondliku vooru korralduskomisjon. Vabariiklikus voorus osaleb igast maakonnast 1 õpilane (piirkonna parim), lisaks Tartu, Pärnu ja Narva linnast 1 ning Tallinnast 2 õpilast.

Käsitöövaldkonnas, kodunduse valdkonnas ja tehnoloogia valdkonnas toimuvad olümpiaadid eraldi ja algavad kõik üheaegselt kell 11:00. Täpsemad olümpiaadide toimumise kohad teatatakse enne vabariikliku vooru toimumist.

I KÄSITÖÖ

Teema “MATERJALID KUI RESSURSS”

Käsitöö olümpiaadi piirkondlikud voorud:

toimuvad maakondades ja linnades **17. märtsil 2023. aastal**. Piirkondliku vooru organiseerib ja viib läbi maakonna/linna ainekonkursi komisjon.

Piirkondlik voor koosneb kahest osast:

1. Teooria tundmine. Üldteemaks materjaliõpetus. Kohalikest oludest lähtuvalt võib piirkondlik komisjon ise otsustada selle läbiviimise (test, laboratoorne töö vms). Vajadusel koostab vabariiklik komisjon teoreetilise osa küsimused (palun edastada korraldaja kontakt hiljemalt **6.märtsiks 2023**).

2. Praktiline loovülesanne. Üldteemaks tekstiilmaterjali (kangas, lõng, vilt jne) sidumise võimalused teiste materjalidega (nahk, plast, puit jne). *Näiteks väikeeseme teostamine, milles tekstiilmaterjal on ühendatud mõne teise materjaliga.* Tehnoloogiate ja materjalide valik on vaba. Soovituslik on lähtuda keskkonnasäästlikkuse ja taaskasutuse põhimõtetest.

Konkreetses teemas määrab kohalik komisjon ning vastavalt võimalustele korraldab materjalide ja töövahenditega varustamise.

Piirkondlik žürii täidab olümpiaadi läbiviimise ja tulemuste kohta vormikohase protokollid. Protokollid edastatakse hiljemalt **24. märtsiks 2023** vabariiklikule komisjonile Tallinna Ülikooli e-maili aadressil: tiinav@tlu.ee (Tiina Vânt).

Protokollid on toodud juhendi üldosas. Lõppvooruga pääseja otsustab piirkonna komisjon.

Käsitöö olümpiaadi vabariiklik voor:

Vabariiklik voor koosneb kahest osast:

1. Teooria tundmine. Test hõlmab teadmisi tekstiilkiudude ja -materjalide tundmisest ning põhjendatud valikute tegemisest lähtuvalt jätkusuutlikkusest ja tarbijateadlikkusest.

2. Praktiline loovülesanne. Ülesande täitmiseks võtta kaasa parandamist vajav (kulunud, auguga või rebenenud) rõivaese. Loomingulise ülesandena parandatakse kaasa võetud esete antud materjalidega kasutades vabalt valitud sobivaid tehnoloogiaid. Idee teostamiseks koostatakse eelnevalt eskiiskavand. Hindamiskriteeriumideks on idee originaalsus, materjalivaliku sobivus, töö funktsionaalsus, edasine kasutamiskõlblikkus ja esteetilisus.

Vabariikliku vooru tulemused tehakse teatavaks samal päeval.

Žürii: Ene Lind, Ann Ojaste, Tiia Artla.

II KODUNDUS

Teema „TOIDURESSURSSIDE VÄÄRINDAMINE“

Kodunduse olümpiaadi piirkondlikud voorud:

toimuvad maakondades ja linnades **17. märtsil 2023. aastal**. Piirkondliku vooru organiseerib ja viib läbi maakonna/linna ainekonkursi komisjon. Piirkonnas väljaselgitatud parim kodunduse tundja saab edasi lõppvoor.

Piirkondlik voor on teoreetiline ja võimalusel ka praktiline lähtuvalt olümpiaadi temaatikast. Vajadusel koostab vabariiklik komisjon teoreetilise osa küsimused (palun edasta korraldaja kontakt hiljemalt **6.märtsiks 2023**). Praktilise osa ülesanded, nende jaoks materjalide ja töövahenditega varustamise korraldab piirkondlik korralduskomisjon vastavalt võimalustele.

Piirkondlik žürii täidab olümpiaadi läbiviimise ja tulemuste kohta vormikohase protokoll. Protokollid edastatakse hiljemalt **24. märtsiks 2023** vabariiklikule komisjonile Tallinna Ülikooli e-maili aadressil: tiinav@tlu.ee (Tiina Vânt). Protokoll vorm on toodud juhendi üldosas.

Kodunduse olümpiaadi vabariiklik voor:

- Kirjalik test või ülesanne

Kirjaliku testi või ülesande temaatikaks on toiduressursside väärindamine, mis hõlmab endas nii toiduainete tootmist, ostude planeerimist, toidu valmistamist, toidu jääkidega ja -jätmetega tegelemist nii kodus, koolis kui ka toitlustusasutuses.

Põnevat ja kasulikku materjali teemaga tutvumiseks leiate järgnevatelt internetilehekülgedelt: Tarbi Toitu Targalt (www.tarbitoitutargalt.ee), Eesti Korterühistute Liit (www.ekyl.ee/projektid/vaartustadestoitu), Keskkonnaministeerium (www.envir.ee), Rohetiiger (www.rohetiiger.ee) jne.

Lisaks hinnatavale ülesandele pakume õpilastele ka põneva ja praktilise ühistegevuse ning kodunduse valdkonna vabariikliku vooru tulemused tehakse teatavaks samal päeval.

Zürii: Tiina Vânt, Kristi Koppel, Jaana Taar.

III TEHNOLOOGIAÕPETUS

Teema „ENERGIA KUI RESSURSS“

Tehnoloogiaõpetuse olümpiaadi piirkondlikud voorud:

toimuvad maakondades ja linnades **17. märtsil 2023. aastal**. Piirkondlikud voorud organiseerib ja viib läbi maakonna/linna ainekonkursi komisjon. Piirkondlike olümpiaadide teoreetilise osa küsimused koostab vabariiklik komisjon. Praktilise osa jaoks materjalide ja töövahenditega varustamise korraldab piirkondlik maakonna/linna korralduskomisjon vastavalt võimalustele.

Piirkondlik žürii täidab olümpiaadi läbiviimise ja tulemuste kohta vormikohase protokollid. Protokollid edastatakse vabariiklikule komisjonile **hiljemalt 24. märtsiks 2023** Tallinna Ülikooli e-maili aadressil: tiinav@tlu.ee (Tiina Vânt). Protokollid on toodud juhendi üldosas.

Tehnoloogiaõpetuse olümpiaadi vabariiklik voor:

1. Teoreetiline osa (30 minutit)
2. Töoeseme disainimine
3. Kavandatu praktiline teostamine (2. ja 3.osa kokku 180 minutit).
 1. Teoreetiline osa - valikvastustega test (tehniline terminoloogia, materjaliõpetus, füüsikalised nähtused, töövahendid, tööohutus). Max punktide arv 10.
 2. Töoeseme disainimine - lahendada erinevatest materjalidest etteantud probleem. Oma lahendus vormistada mõõtmestatud eskiisi vormis (ruudulisel paberil) lisades sellele vajalike materjalide loetelu ja põhiliste tööoperatsioonide järjekorra. Hindamisel arvestatakse lahenduse originaalsust, eskiisi teostust ja töötappide adekvaatsust. Lahendus peab olema valmistatav etteantud materjalidest ja võimaldatud tööriistad kasutades. Max punktide arv 10.
 3. Kavandatu praktiline teostamine - valmistada praktiliselt ülesandes 2 kavandatud lahendus, joonise ja kirjaliku tööjuhendi järgi. Hindamisel arvestatakse töö kvaliteeti, funktsionaalsust ja viimistlust ning joonisele vastavust. Max punktide arv 20.

Tehnoloogia valdkonna vabariikliku vooru tulemused tehakse teatavaks samal päeval.

Zürii: Andry Kikkull, Aron Lips, Tiit Kobrusepp

